

AC-99

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March - 2019

Sanskrit : CE-403

(१) पंचतंत्रे मित्रभेदम् (पंडितविष्णुशर्मा विरचितम्)।

(२) व्याकरणम्।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गमे ते भे गद्यभंडोनी अनुवाद करो : ८

(१) अथ प्रसवानन्तरं प्राणयात्रार्थं गतायाटिट्ठिभ्याः समुद्रोवेला-
व्याजेनाण्डान्यपजहार। अथायाता सा टिट्ठिभि प्रसवस्थानं
शून्यमालोक्य प्रलपन्ती टिट्ठिभमूचे -" भो मूर्ख।
कथितमासीन्मया ते यत्समुद्रवेलयाण्डानां विनाशो
भविष्यति, तद् दूरतरं ब्रजावः। परं मूढतमाहङ्कारमाश्रित्य
मम वदणं न करोषि।

(२) कस्मिंश्चिदधिष्ठाने धर्मबुद्धिः पापबुद्धिश्च दो मित्रे प्रतिवसतः
स्म। अथ कदाचित्पापबुद्धिना चिन्तितम्- "अहं तावन्मूर्खो
दरिद्रयोपेतश्च। तदेनं धर्मबुद्धिमादाय देशान्तरं गत्वा
स्वाश्रयेणार्थोपाजनं कृत्वा एनमपि वञ्चयित्वा सुखी
भवामि।

(३) अस्ति कस्मिंश्चिद्वनोद्देशे वज्रद्रंष्ट्रो नाम सिंहः। तस्य
चतुरकक्रव्यमुखनामानौ शृंगालवृकौ सदैवानुगतौ तत्रैव
वने प्रतिवसतः। अथान्यदिने सिंहेन कदाचिदासन्नप्रसवा
प्रसववेदनया स्वयूथाद् भ्रष्टोष्ट्रयुपविष्टा कस्मिंश्चिद्वनोद्देशे
समासादिता। अथतां व्यापाद्य यावदुदरं स्फोटयति,
तावज्जीर्वल्लघुहासेरक शिशुर्निष्क्रान्तः।

- (બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫
- (૧) તાતસ્ય કૂપોડયમિતિ બુવાગા ક્ષારં જલં કાપુરુષા પિબન્તિ।
 (૨) ઉપદેશો હિ મૂર્ખાર્ણાં પ્રકોપાય ન શાન્તયે।
 (૩) ઉપાયં ચિન્તયન્ પ્રાજ્ઞસ્તથાપાયં ચ ચિન્તયેત્।
 (૪) અરક્ષિતં તિષ્ઠતિ દૈવરક્ષિતં, સુરક્ષિતં દૈવહતં ક્ષિનશ્યતિ।

- ૨ પંચતંત્ર (મિત્રભેદ)ની વાર્તાઓને ધ્યાનમાં રાખી, પંચતંત્રકારની કથાશૈલીની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- ૨ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. ૧૪

- ૩ પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ દર્શાવી, પંચતંત્રનું એક પ્રાણીકથા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

- ૩ પંચતંત્રની કથાઓમાંથી મળતા બોધની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪

- ૪ ગમે તે બે ટૂંક નોંધ લખો : ૧૪

- (૧) ચટક-કુજ્જર કથા
 (૨) વાનર-ચટકયો: કથા
 (૩) પંચતંત્ર (મિત્રભેદ) શીર્ષક
 (૪) મત્સ્યત્રયકથા.

- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) 'પંચતંત્ર' કોણે રચ્યું છે ?
 (૨) 'પંચતંત્ર' જેવો પ્રાણીકથાનો અન્ય કયો ગ્રંથ સંસ્કૃતમાં રચાયો છે ?
 (૩) ત્રણ માછલાંના નામ જણાવો.
 (૪) ટિટોડીની વાત સાંભળીને સમુદ્રને શો વિચાર આવ્યો ?

- (પ) કાચબાની વાર્તા દ્વારા લેખક શો ઉપદેશ આપે છે ?
(દ) ગરુડના મતે સેવકે કેવું કાર્ય ન કરવું જોઈએ ?
(૭) ધીરજ ક્યારે ન ત્યજવી જોઈએ ?
(૮) કૃ ધાતુનું વિધ્યર્થ પ્ર.પુ.એ.વ. અને આજ્ઞાર્થ બી.પુ.બ.વ.નું રૂપ લખો.
(૯) અસ્ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ.એ.વ. અને વિધ્યર્થ પ્ર.પુ.બ.વ.નું રૂપ લખો.
(૧૦) ચિનોતુ અને સ્યાત્ રૂપ ઓળખાવો.
(૧૧) દદમિ અને દદતુ રૂપ ઓળખાવો.
(૧૨) બ્રુવન્તુ અને કુર્વતામ્ રૂપ ઓળખાવો.
-